

Analiza hitre ankete o posledicah zastoja pri financiranju in postopkih Ministrstva za kulturo

Društvo Asociacija je več njenih članic in članov opozorilo na obvestilo Ministrstva za kulturo, ki je upravičence s sklenjenimi pogodbami za izvajanje projektov in programov pozvalo, naj do sprejetja rebalansa proračuna RS ne pošiljajo zahtevkov za plačilo. V Asociaciji smo se zato lotili zbiranja podatkov o posledicah, ki so jih nakazovale tedanje razmere za kulturni sektor. Na podlagi preliminarne informacij smo oblikovali vprašalnik, s katerim smo želeli dobiti informacije o učinkih zamika financiranja na izvajanje programov, projektov, dogodkov, zaposlovanje in (mednarodna) sodelovanja. Udeleženske in udeležence smo prosili, naj za vsak razpis, javni poziv ali drug postopek, na katerega se nanašajo posledice, izpolnijo ločen vprašalnik.

Med 10. in 19. julijem 2026 smo prejeli 195 ustrezno izpolnjenih vprašalnikov. Od tega je 194 anketirancev opredelilo svoj pravni status. Največji delež (45,1 %) so predstavljali samostojni delavci v kulturi, sledile so nevladne organizacije v obliki društev (23,3 %) in zavodov (18,7 %), javni zavodi (6,2 %), preostanek pa so predstavljale fizične osebe (3,1 %), samostojni podjetniki (2,1 %) in druge oblike (1,6 %), med njimi tudi študenti.

Pravni status	Absolutno število	Odstotek
Samostojna delavka ali delavec v kulturi	87	45,08 %
Nevladna organizacija, društvo:	45	23,32 %
Nevladna organizacija, zavod:	36	18,65 %
Javni zavod	12	6,22 %
Fizična oseba	6	3,11 %
Samostojna podjetnica ali podjetnik	4	2,07 %
Drugo	3	1,55 %
Skupno	193	100,00 %

Tabela 1: Opredeljeni pravni status v oddanih vprašalnikih (n = 194).

Z vprašalnikom smo zbirali tudi podatke o razpisih, javnih pozivih oziroma postopkih, na katere so se nanašali odgovori. Največ odgovorov (28 %) se je nanašalo na javne razpise za sofinanciranje enoletnih kulturnih programov na področjih vizualne, glasbene, uprizoritvene in intermedijske umetnosti (JPR-VIZ-2026, JPR-GUM-2026, JPR-UPRIZ-2026 in JPR-IMU-2026). Sledila je kategorija »drugo« (23 %), v katero smo združili raznolike odgovore, ki jih ni bilo mogoče smiselno uvrstiti med posamezne razpise. Enaindvajset odstotkov odgovorov se je nanašalo na Javni razpis za podelitev delovnih štipendij (JR-DŠ-UM-2026), po 9 % pa na Javni razpis za izbor večletnih kulturnih projektov na področju umetnosti (JPR-VP-2026–2029) in Javni razpis za izbor javnih kulturnih programov na področju umetnosti (JPR-PROG-2026–2029). Manjši deleži odgovorov so se nanašali še na vpis v razvid samostojnih delavcev v kulturi, razpis za podporna okolja (JPR-KPOK-26-29), razpis za medresorsko povezovanje (JR-KIZ-25-26) ter razpis za programske vsebine medijev (JPR-MV-2026).

Manjši deleži odgovorov so se nanašali še na vpis v razvid samostojnih delavcev v kulturi, razpis za podporna okolja (JPR-KPOK-26-29), razpis za medresorsko povezovanje (JR-KIZ-25-26) ter razpis za programske vsebine medijev (JPR-MV-2026).

Za kateri razpis / poziv / postopek Ministrstva za kulturo poročate?	Absolutno število	Delež
Javni razpis za dodelitev delovnih štipendij (JR-DŠ-UM-2026)	40	20,62%
Javni razpis za izbor večletnih kulturnih projektov na področju umetnosti (JPR-VP-2026-2029)	18	9,28%
Javni razpis za izbor javnih kulturnih programov na področju umetnosti (JPR-PROG-2026-2029)	18	9,28%
Javni razpis za sofinanciranje enoletnih kulturnih projektov na področjih umetnosti (JPR-VIZ-2026, JPR-GUM-2026, JPR-UPRIZ-2026, JPR-IMU-2026)	55	28,35%
Javni razpis za sofinanciranje ustvarjanja programskih vsebin na področju medijev (JPR-MV-2026)	4	2,06%
Javni razpis za izbor projektov medresorskega povezovanja kulture in zdravja v letih 2025 in 2026 (JR-KIZ-25-26)	5	2,58%
Javni razpis za izbor večletnih projektov krepitve podpornih okolij (JPR-KPOK-26-29)	5	2,58%
Vpis v razvid samostojnih delavcev v kulturi	5	2,58%
Drugo (JPR-KT-26, JPR-AIO-2026, JCP-MED-VIZ-2026, JR-ZPK-2024-2026, JPR2-SVP-2025-26, JP-KAM-2025-2026, JR-PUDOS-26-27, JPR-DIGIPMEP-GUM-2025-2028, JR ESS_KUV FGUV 2025-2029, JPR-KPOK-26-29, JR RUIK, Prostori/Oprema-2026, in drugi razpisi/pozivi/postopki)	44	22,68%
Skupno	194	100,00%

Tabela 2: Tabela prikazuje absolutnih števil in deležev poročil (n = 194).

Posebno velik delež anketirancev je poročalo za Javni razpis za dodelitev delovnih štipendij (JR-DŠ-UM-2026), ki ga je Ministrstvo za kulturo nedavno ustavilo. Nekateri so poročali, da so se zaradi prejetega obvestila o oceni, ki je predvidevalo možnost izjasnitve ter napoved odločitve o dodelitvi štipendije odpovedali drugim priložnostim. Anketiranec, ki je prejel pozitivno odločbo o dodelitvi delovne štipendije je denimo poročal, da se je zaradi štipendije odpovedal drugim projektom: »Zaradi obljubljene podpore (ker v drugi polovici leta delam na dveh samostojnih razstavah, eni mednarodni, hkrati pa sem prejel tudi delovno štipendijo), sem se odrekel več drugim projektom, hkrati pa odpovedal tudi razne podpirne dejavnosti, ki jih drugače opravljam za zaslužek.«

Samostojna delavka v kulturi s pozitivno odločbo o enem izmed letnih projektov pa je izpostavila, da je projekt načrtovala kot osrednjo produkcijsko aktivnost in temu prilagodila druge delovne obveznosti. Kot je pojasnila: »Zaradi tega se nisem prijavljala na nekatere druge razpise in priložnosti v tujini, na katere sem bila povabljena, saj sem svoje kapacitete namenila izvedbi tega projekta. V projekt so vključeni tudi štirje drugi samozaposleni v kulturi ter zunanji izvajalec (s. p.) na področju programiranja, ki so zaradi načrtovane izvedbe projekta rezervirali svoj čas in zavrnili druga dela. Morebitno zmanjšanje ali zamik financiranja zato ne vpliva le name, temveč tudi na druge sodelujoče, ki so svoje poslovne odločitve prilagodili pričakovani realizaciji projekta.«

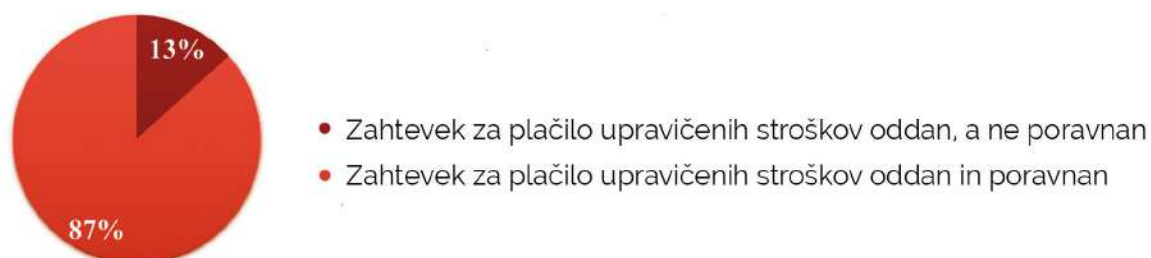
V Asociaciji smo od številnih naših članic in članov prejeli opozorilo, da nekateri upravni postopki na Ministrstvu za kulturo zamujajo. Zato smo v anketnem vprašalniku postavili tudi vprašanje o aktualnem stanju obravnavanih vlog. V času raziskave med 10. in 19. julijem 2026 je od 194 rešenih anketnih vprašalnikov nekaj več kot 7 % anketnih vprašalnikov poročalo o oddaji prijave oziroma vloge na razpis, poziv, vpis ali dodelitev pravice, nekaj več kot 22 % jih je poročalo o prejemu obvestila o predlogu ocene strokovne komisije z možnostjo izjasnitve o oceni oziroma odločitvi glede statusa, pravic ali sofinanciranja, največji delež – skoraj 35 % – jih je poročalo o

prejemu odločbe o sofinanciranju, vpisu ali podelitvi pravice. Tem so sledili odgovori za vprašalnike, ki so poročali o že podpisanih pogodbah v različnih fazah črpanja sredstev. Takšnih je bilo od vseh oddanih vprašalnikov nekaj več kot 26 %, od tega deleža jih je bilo nekaj več kot 25 % s podpisano pogodbo (torej so zgolj podpisali pogodbo in npr. še niso podali zahtevkov za predplačilo oziroma plačilo upravičenih stroškov), nekaj več kot 37 % jih je že oddalo zahtevek za predplačilo, ki je bil poravnan, in skoraj 8 %, ki ni bil poravnan, dočim jih je nekaj več kot 25 % oddalo zahtevek za plačilo upravičenih stroškov, ki ni bil poravnan, in le skoraj 4 % takšnih, ki so zahtevek za plačilo upravičenih stroškov oddali, vendar ta ni bil poravnan.

Aktualno stanje obravnave vloge	Absolutno število	Delež
Oddana prijava/vloga na razpis/poziv/vpis/dodelitev pravice	14	7,22 %
Prejeto obvestilo o predlogu ocene	43	22,16 %
Prejeta odločba o sofinanciranju, vpisu ali podelitvi pravice	67	34,54 %
Podpisana pogodba o sofinanciranju	13	6,70 %
Zahtevek za predplačilo oddan in poravnan	19	9,79 %
Zahtevek za predplačilo oddan, a ne poravnan	4	2,06 %
Zahtevek za plačilo upravičenih stroškov oddan in poravnan	2	1,03 %
Zahtevek za plačilo upravičenih stroškov oddan, a ne poravnan	13	6,70 %
Drugo	17	8,76 %
Neodgovorjeno vprašanje	2	1,03 %
Skupno	194	100,00 %

Tabela 3: Prikaz absolutnih števil in deležev aktualnega stanja obravnavanih vlog (n = 194).

Podrobnejša analiza odgovorov na vprašanje o aktualnem stanju obravnavane vloge kaže na **velik razkorak med razreševanjem zahtevkov za predplačilo in zahtevkov za plačilo upravičenih stroškov**. Oddani zahtevki za predplačilo¹ so od vseh poročanih stanj obravnavanih vlog skupno znesli približno 12 %, dočim je bilo od teh skoraj 80 % že poravnanih in nekaj več kot 20 % neporavnanih. Na bistveno drugačno sliko pa nakazujejo rezultati v zvezi z zahtevki za plačilo upravičenih stroškov². Ti so od vseh oddanih vprašalnikov skupaj znesli nekaj manj kot 8 %, od tega je bilo skoraj 87 % zahtevkov za upravičene stroške neporavnanih, nekaj več kot 13 % pa poravnanih.

Graf 1: Delež poravnanih in neporavnanih zahtevkov (n = 15).

¹ Ureditev upravičencem omogoča zaprositi za 30% sredstev vnaprej kot predplačilo, ne da bi zanje ob oddaji avansnega zahtevka potrebovali izkazovati finančno dokumentacijo za nastanek upravičenih stroškov.

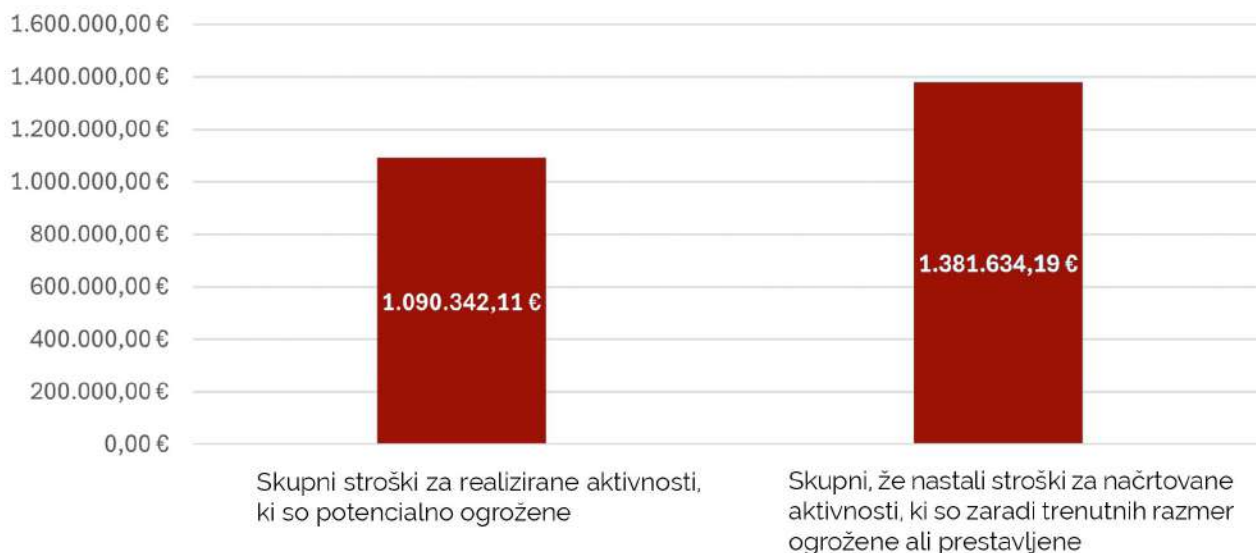
² Gre za zahtevke, s katerimi upravičenec na podlagi vsebinskega in finančnega poročila zaproša za refundacijo v finančnem načrtu programa ali projekta opredeljenih in upravičenih stroškov projekta ali programa, ki jih izkaže s finančnimi dokazili.

Zanimalo nas je tudi, kako anketiranci ocenjujejo potek upravnih rokov v zvezi z obravnavo njihovih vlog. Od 154 veljavnih odgovorov jih je nekaj manj kot polovica ocenila, da je rok za spremembo stanja njihove vloge že potekel, nekaj več kot polovica pa, da rok še ni potekel. V nadaljevanju smo zbirali ocene stroškov že izvedenih aktivnosti, za katere so anketiranci menili, da zaradi zamud pri financiranju nimajo zagotovljenega kritja. V času zbiranja podatkov, torej še pred zagotovilom ministrice za kulturo dr. Ignacije Fridl Jarc, da bo ministrstvo izplačilo izvedlo v skladu s podpisanimi pogodbami, **je skupna ocenjena vrednost takšnih stroškov znašala 1.090.342,11 evra.**

Še višja je bila ocenjena vrednost vseh načrtovanih aktivnosti, ki so jih anketiranci zaradi nastalih razmer ocenili kot ogrožene ali predvidene za prestavitev. Skupna vrednost teh **aktivnosti je znašala 1.381.634 evrov.**

V vprašalniku smo zbirali tudi podatke o številu pogodbeno dogovorjenih, vendar še ne izvedenih javnih dogodkov, predstav, razstav, koncertov, delavnic in drugih aktivnosti, ki so jih anketiranci ocenili kot ogrožene ali prestavljene. **Seštevek njihovih ocen kaže, da je bilo ogroženih ali prestavljenih več kot 10.000 aktivnosti.**

Zanimalo nas je tudi, koliko redno zaposlenih oseb je pri svojem delu odvisnih od projektnega financiranja posameznega projekta oziroma programa. **Anketiranci so skupaj navedli 111 redno zaposlenih oseb. Poleg tega so poročali še o 1.603 samozaposlenih v kulturi, ustvarjalcih, novinarjih ter drugih pogodbenih sodelavcih, katerih delo je bilo prav tako vezano na navedene projekte oziroma programe in so anketirani posledično smatrali, da je ogroženo izplačilo za njihovo delo.**

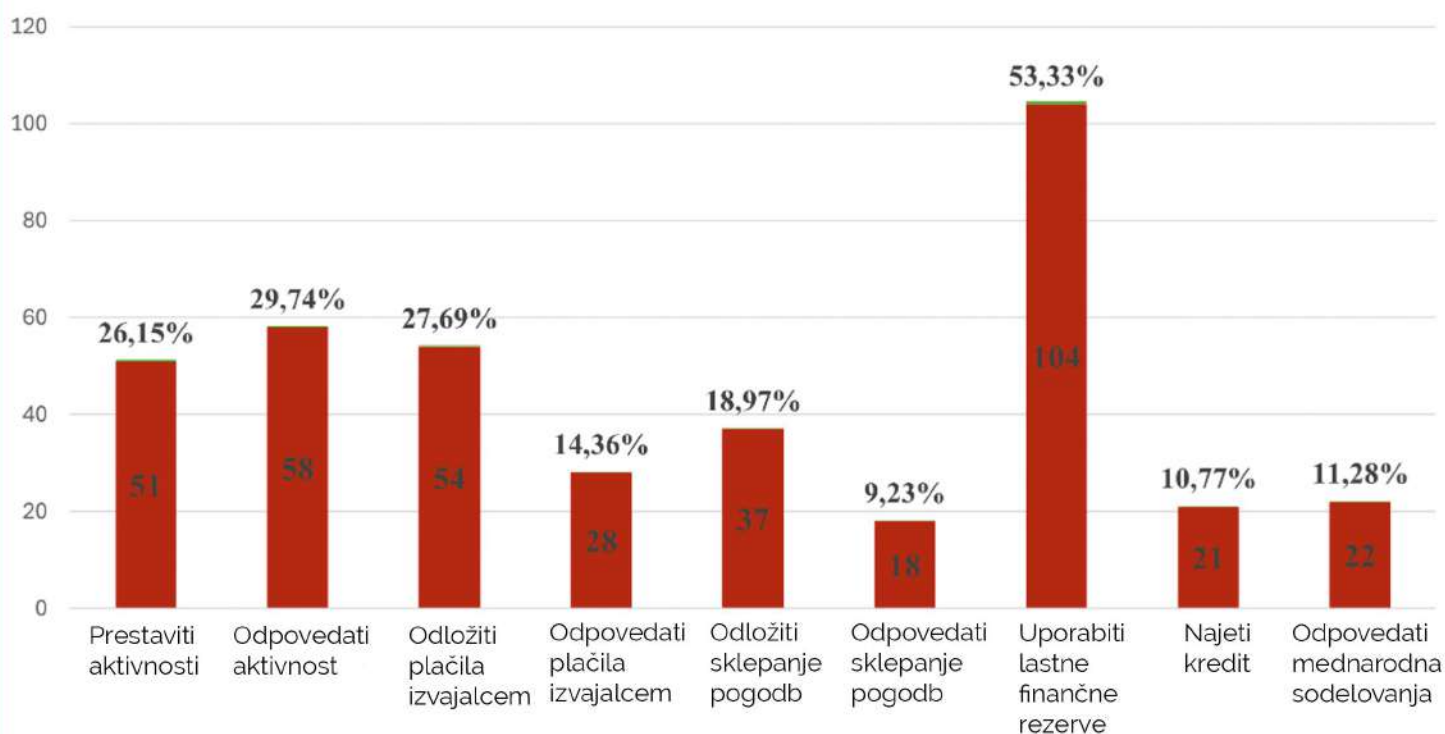

Graf 2: Stolpčni prikaz že nastalih stroškov v kulturnem sektorju, ki je potencialno ogroženo (n = 103 za realizirane in n = 114 za načrtovane aktivnosti).

V nadaljnjem vprašanju, pri katerem so lahko izbrali več odgovorov, je nekaj **več kot 40 % vprašanih navedlo, da so zaradi zamud pri financiranju morali oziroma bodo morali odložiti ali odpovedati plačila izvajalcem.** Več kot polovica jih je poročala o uporabi lastnih finančnih rezerv, skoraj tretjina o odpovedi aktivnosti, več kot četrtnina o njihovem prestavljanju, nekaj več kot desetina pa o najemu kredita in prav takšen delež o odpovedi mednarodnih sodelovanj.

Kot je pojasnil eden izmed anketirancev: »Dogovori in pogodbe z mednarodnimi izvajalci se sklepajo tudi po leto dni vnaprej in projekta s tovrstnimi zamudami (najprej sklenitev pogodbe globoko v koledarskem letu in sedaj še trimesečna nejasnost glede plačil) ni mogoče kvalitetno izvajati niti graditi zaupanja z mednarodnimi poslovnimi partnerji, ki je osnova za angažiranje kvalitetnih ustvarjalcev. Osebnost sem prioritiziral ta projekt in se odločil ne iskati priložnosti za delo drugje. Tovrstne situacije ubijajo voljo za delo v sektorju, ki v veliki večini še vedno izvira iz entuziazma.«

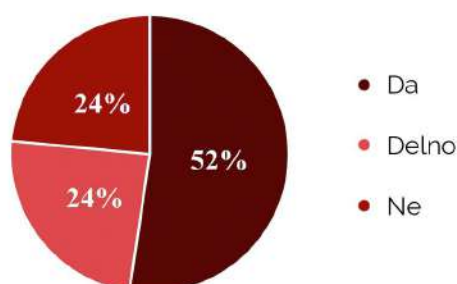
Zaradi zamud v financiranju smo morali ali bomo morali:

Graf 3: Odgovori na vprašanje o dejanskih ali pričakovanih posledicah zaradi zamud pri financiranju.

V času izpolnjevanja vprašalnika je več kot polovica anketirancev ocenila, da zamude pri financiranju predstavljajo resno tveganje za likvidnost njihove organizacije oziroma – v primeru samostojnih delavcev v kulturi, samostojnih podjetnikov in fizičnih oseb – za njihovo osebno likvidnost. Skupno je več kot tri četrtine odgovorov nakazovalo vsaj določeno stopnjo tveganja za likvidnost.

Ali ocenjujete, da obstaja resno tveganje za likvidnost vaše organizacije ali vas osebno?

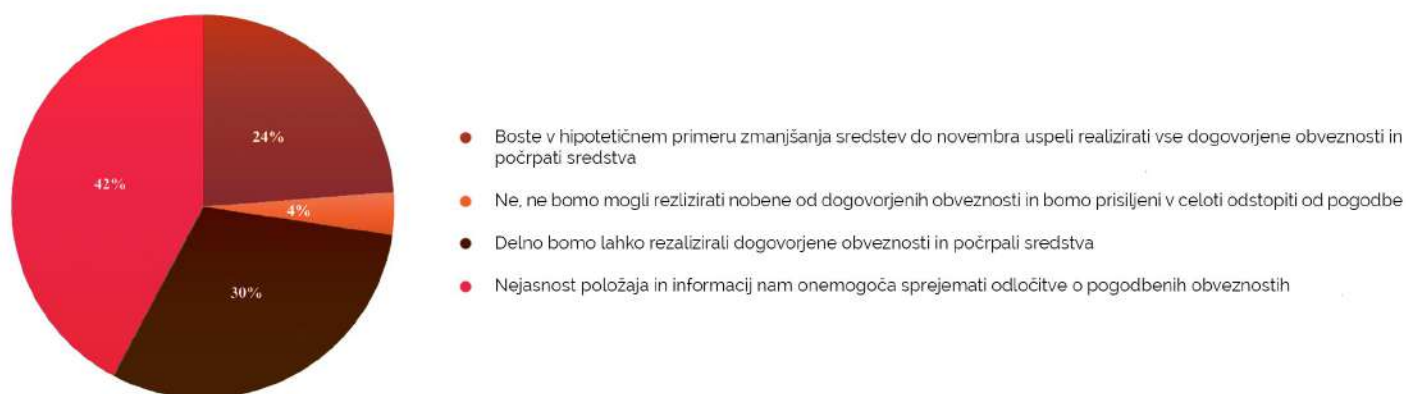

Graf 4: Odstotek ustrezno izpolnjenih vprašalnikov o opredelitvi tveganja za osebno likvidnost oziroma likvidnost organizacije (n = 149).

Anketirancem smo predstavili tudi hipotetični scenarij, v katerem bi bil rebalans državnega proračuna sprejet do konca septembra 2026, ministrstvo pa bi oktobra z upravičenci sklenilo anekse o zmanjšanju odobrenih sredstev in obsega projektov oziroma programov. Ob tem smo predpostavili, da razen že znanih informacij ministrstvo ne bi podalo dodatnih pojasnil, upravičenci pa bi morali do novembrskega roka izvesti aktivnosti in počrpati razpoložljiva sredstva. Zanimalo nas je, kako ocenjujejo svojo zmožnost izvedbe projektov v takšnih okoliščinah.

Največji delež vprašanih (42 %) je odgovoril, da jim nejasnost razmer in pomanjkanje informacij onemogočata sprejemanje odločitev glede pogodbenih obveznosti. Trideset odstotkov jih je ocenilo, da bi dogovorjene obveznosti lahko izpolnili le delno, 24 % pa jih je menilo, da bi kljub morebitnemu zmanjšanju sredstev uspeli izvesti vse dogovorjene aktivnosti in počrpati razpoložljiva sredstva. Le 4 % vprašanih je ocenilo, da dogovorjenih obveznosti ne bi mogli izpolniti in bi morali od pogodbe v celoti odstopiti.

Odgovor na vprašanje o hipotetičnem scenariju:

Graf 5: Odgovori na hipotetični scenarij (n = 168).

Izsledki ankete kažejo, da so se opisane težave odrazile tudi v odnosu anketirancev do aktualnega ministrstva. Skoraj polovica vprašanih je namreč izrazila nezaupanje v dobronamernost ministrstva in njegovo sposobnost konstruktivnega reševanja nastalega položaja.

Zaključek vprašalnika smo namenili zbiranju mnenj o korakih, ki bi jih Ministrstvo za kulturo, drugi odločevalci in deležniki morali storiti po mnenju vprašanih (»Kaj menite, bi morale vodstvo MK, drugi odločevalci in deležniki storiti?«). Ta del vprašalnika smo zasnovali v obliki daljših odgovorov. Številni izpolnjevalci so izpostavili potrebo po jasnejši in redni komunikaciji: *»Najmanj bi morali zelo jasno in redno komunicirati z nami in nam omogočiti podporo v obliki kontaktov ter informacij,«* je zapisal anketiranec in nadaljeval: *»Trenutno kot še bolj problematično od potencialnega znižanja financiranja vidim popolno nejasnost in zmedo okrog izredno slabo skomunicirane situacije. Ustvarjalci smo zmedeni, negotovi, sploh mlajši samozaposleni se počutimo popolnoma brez podpore in zaradi manjšega števila izkušenj ne znamo ukrepati.«* Drugi anketiranec je izpostavil zlasti predvidljive in pravočasne postopke odločanja, ki jih je videl za sestavni del odgovornega načrtovanje produkcije: *»Menim, da bi morale Ministrstvo za kulturo skupaj z drugimi odločevalci in deležniki zagotoviti predvsem predvidljive in pravočasne postopke odločanja. Pri mednarodnih predstavitvah na najpomembnejših svetovnih prizoriščih čas pogosto*

odloča o kakovosti izvedbe, partnerstvih in prepoznavnosti države. Rezultati javnih pozivov bi morali biti objavljeni dovolj zgodaj, da lahko ustvarjalci in organizacije odgovorno načrtujemo produkcijo, potovanja, logistiko in komunikacijo z mednarodnimi partnerji. Dolgotrajni postopki in negotovost namreč pogosto zmanjšujejo učinek že doseženih mednarodnih uspehov ter otežujejo predstavitev slovenskega ustvarjalnega prostora. Prav tako menim, da bi bilo smiselno sistemsko prepoznati in ustrezno podpreti projekte, ki so bili izbrani na najpomembnejših mednarodnih platformah prek odprtih in izjemno konkurenčnih mednarodnih pozivov. Takšni dosežki niso pomembni le za posameznega umetnika, temveč pomembno prispevajo k mednarodni prepoznavnosti slovenske kulture in ustvarjalnosti. Na koncu gre za vprašanje zaupanja v sistem. Umetniki in producenti lahko kakovostno predstavljamo Slovenijo v tujini le, če imamo zanesljive pogoje za načrtovanje in če domači podporni mehanizmi sledijo dinamiki mednarodnega kulturnega prostora.»

Rezultati hitre ankete kažejo, da zamude pri upravnih postopkih in financiranju na Ministrstvu za kulturo v času raziskave niso predstavljale zgolj administrativnega vprašanja, temveč so imele neposredne posledice za delovanje kulturnega sektorja. Anketiranci so poročali o že nastalih stroških brez zagotovljenega kritja, ogroženih oziroma prestavljenih aktivnostih, zamikih plačil izvajalcem, povečani obremenitvi lastnih finančnih rezerv ter tveganjih za likvidnost organizacij in posameznikov. Posledice se niso odražale le pri nosilcih projektov, temveč tudi pri številnih samozaposlenih, ustvarjalcih, novinarjih in drugih pogodbenih sodelavcih, katerih delo je neposredno odvisno od pravočasnega izvajanja projektnega financiranja.

Rezultati hkrati kažejo, da negotovost ni bila povezana zgolj z višino razpoložljivih sredstev, temveč predvsem s pomanjkanjem pravočasnih informacij in predvidljivosti postopkov. Velik delež anketirancev je kot največjo težavo izpostavil prav nezmožnost sprejemanja poslovnih in produkcijskih odločitev zaradi nejasnih informacij o nadaljnjem poteku postopkov. **To je posebej problematično v kulturnem sektorju, kjer priprava projektov pogosto vključuje večmesečno načrtovanje, sklepanje pogodb z izvajalci in mednarodnimi partnerji ter prevzemanje finančnih obveznosti že precej pred izvedbo aktivnosti.**

Čeprav je Ministrstvo za kulturo po zaključku zbiranja podatkov zagotovilo, da bo izplačila po že sklenjenih pogodbah izvedlo, rezultati ankete kažejo, da je obdobje negotovosti že povzročilo merljive posledice. Ugotovitve zato opozarjajo na pomen pravočasnega odločanja, predvidljivih upravnih postopkov in jasne komunikacije z upravičenci. Ti elementi niso pomembni zgolj za učinkovito izvajanje javnega financiranja, temveč predstavljajo enega ključnih pogojev za stabilno delovanje kulturnega sektorja, zaupanje v javne institucije in dolgoročno načrtovanje kulturne produkcije.